PYK - UTSTÄLLNING 2015

Berget
Brytningen
Berättelsen

THE PYK - EXHIBITION 2015

The mountain
The quarry
The story

Utställningsgruppen 2015 har bestått av Peter Appelros, Christina Carlsson, Chatarina Lindgren, Lars Påhlsson, Christina Ullenius och Ebba Wachtmeister.

Poda Stängsel Höganäs byggde träställningen till 2014 års utställning - som vi åter tagit i bruk.

Mediagården i Höganäs tryckte bilderna och texterna, Johanna Holm har varit ovärderlig för layout av årets utställning från planering till montering på skärmarna.

Höganäs kommun stödde utställningen ekonomiskt.

© Mölle By- och Kulturförening 2015

Berget

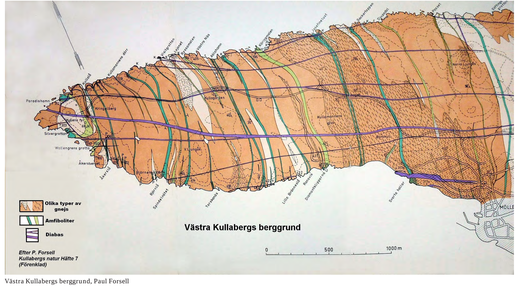

Västra Kullabergs berggrund, Paul Forsell

Kullaberg – så totalt annorlunda än den vanliga bilden av Skåne. Vilt, vidunderligt med hisnande branter och vida vyer över Öresund och Kattegatt. Utifrån berggrundsgeologisk synpunkt sträcker sig Kullaberg från Kullens fyr 7 km ner till Svanshall. Kullaberg når en högsta höjd av 187 meter och är som bredast 1,5 km.

Det geologiska fenomenet horst (skiss R Åhman, 1973)

Kullaberg är en av Skånes urbergshorstar. En horst är ett geologiskt fenomen som uppstått genom att en bergrygg står kvar medan berggrunden på ömse sidor har sjunkit ned längs sprickor eller förkastningar. En förkastning är således en yta längs vilken ett block av berg har rört sig relativt ett annat block

Gnejs och amfibolit - Ransvik (foto Lars Påhlsson)

Kullabergs berggrund består till största delen av gnejs eller gnejsgranit, som är rödaktig, sk urberg, bildat för mer än 2000 miljoner år sedan. På tvären över bergryggen löper stråk av mörk, nästan svart amfibolit bildad tillsammans med gnejsen av material från jordens inre. Ofta innehåller den granater som är fallet vid Ransviks "Diamantklippor".

Vidare har berget längsgående sprickor som fyllts ut med mörk diabas också den från jordens inre. Bildningen av gnejsen och amfiboliten har skett under press och värme så att kristallerna slirat mot varandra. Då har berget på vissa ställen fått speciella egenskaper. Hit hör pegmatit där kristallerna är ovanligt stora med vit kvarts och glimmer som glittrar i solen.

Möjligen kom människor till Kullaberg för 10 000 år sedan enligt fynd från äldre stenåldern, som har hittats i grottorna och på Kullens spets. Från bronsåldern finns bl a vålbevarade domarringar vid Himmelstorp. In i senare tid tog kungen – staten över västra delen av Kullaberg eftersom sjöfarten behövde en fyrplats på den bergiga udden ut i havet. På denna del av berget inrättades Kullagården, vars innehavare svarade för vakthållningen. Här kom också den första stenbrytningen på berget äga rum sedan den danske kungen Fredrik II i slutet av 1500-talet trodde man funnit silvermalm ute vid fyren. Under medeltiden blev Krapperups slott ett maktcentrum och kom att äga resten av Kullaberg.

Kullaberg omskrivs i arbetsböcker för stenbrytning ha "tjänlig och god sten". Detta gäller i första hand den relativt homogena rödaktiga gnejsgraniten. Vid mitten av 1700-talet inledde staten brytning av sten nära hamnen i Mölle och efter ett uppehåll återupptogs den i början av 1800-talet. Sedan Kullagården efter en period i privat ägo köpts av Krapperup fortsatte godset stenbrytning fram till omkring sekelskiftet 1900, något som emellertid kom att avbrytas på grund av låg lönsamhet och insatser för att skydda naturen på Kullaberg.

Kullaberg, a bedrock mountain ridge formed more than 2000 million years ago. The rock consists of gneiss and granite gneiss with dark bands of amphibolite and diabase. The "dependable, good rock" was quarried in several periods of Kullaberg´s history.

Nya gator och tomtmark uppstod på de nivåer som frigjorts efter stenbrytningen.
(foto Christer Wallentin, 2015).

Hans-Otto Pyk
Utforskaren, samlaren, berättaren

I Kullabygden med omnejd är Hans-Otto Pyk känd som en nyfiken person, en utforskare, samlare och berättare. 2011 fick Mölle By- och Kulturförening hans samlingar som en donation. I gåvobrevet framkom önskemål om att hans livsverk ska göras tillgängligt, och komma alla intresserade till gagn, så väl i Mölle som i en vidare krets. Detta tar Byföreningen fasta på med en årlig utställning.

Den första utställningen hölls 2012 i stationshuset och hade temat »Husen i Mölle och människorna som bodde där«. Året därpå fanns en utställning i Naturum uppe vid Kullens fyr. Temat var »Kullaberg från sjösidan«. Hans-Otto Pyks bilder från 1963 jämfördes med bilder från 2013, tagna på samma ställen. År 2014 flyttade utställningen till hamnen med tema »Fiske–Fartyg–Fina besök«. Årets tema för 2015 är »Berget–Brytningen–Berättelsen«.